

OBSAH

ÚVOD	6
1 KLASIFIKÁCIA A ROZDELENIE MATERIÁLOV	9
1.1 Technické materiály	9
1.1.1 Stručná charakteristika jednotlivých skupín materiálov	13
1.2 Vlastnosti materiálov	15
1.2.1 Fyzikálne vlastnosti materiálov	15
1.2.2 Mechanické vlastnosti materiálov	16
1.2.3 Technologické vlastnosti materiálov	17
1.2.4 Chemické vlastnosti materiálov	17
1.3 Hľadiská pre voľbu materiálu	24
1.3.1 Voľba materiálu v procese návrhu výrobku	27
1.3.2 Proces voľby materiálu	28
1.3.3 Vzťah voľby materiálu a technológie	30
1.3.4 Cenové aspekty voľby materiálu	32
1.3.5 Voľba materiálu vo vzťahu k životnému prostrediu	33
2 MEDZINÁRODNÉ OZNAČOVANIE MATERIÁLOV	37
2.1 Označovanie materiálov podľa STN	37
2.1.1 Označovanie ocelí na tvárnenie	37
2.1.2 Rozdelenie a označovanie zliatin železa na odliatky	43
2.2 Rozdelenie a označovanie ocelí podľa európskych noriem	46
2.2.1 Nelegované ocele	48
2.2.2 Legované ocele	50
2.3 Systém skráteného označovania ocelí	51
2.4 Systém číselného označovania ocelí	57
2.5 Označovanie tvárnených druhov hliníka, jeho zliatin a stavov týchto technických materiálov	63
2.6 Označovanie druhov medi, jej zliatin a stavov týchto technických materiálov	68
2.7 Označovanie ocelí v niektorých členských krajinách EU	70
2.7.1 Označovanie ocelí podľa nemeckej normy DIN	72
2.7.2 Označovanie ocelí podľa francúzskej normy NF	74
2.7.3 Označovanie ocelí podľa britskej normy BS	75
2.7.4 Označovanie ocelí podľa talianskej normy UNI	76
2.7.5 Označovanie ocelí podľa španielskej normy UNE	79
2.7.6 Označovanie ocelí podľa belgickej normy NBN	79
2.7.7 Označovanie ocelí podľa švédskej normy SS	81
2.7.8 Označovanie ocelí podľa americkej normy ASTM	81
3 ZLIATINY ŽELEZA, NEŽELEZNÝCH KOVOV	84
3.1 Zliatiny železa	84
3.1.1 Metastabilná sústava železo – karbid železa Fe ₃ C	86

3.1.2	Stabilná sústava železo – grafit	92
3.1.3	Význam rovnovážnych diagramov Fe – C	93
3.1.4	Sprievodné a zliatinové prvky v oceliach	95
3.2	Neželezné kovy	103
3.2.1	Zliatiny ľahkých neželezných kovov	105
3.2.1.1	Hliník a jeho zliatiny	105
3.2.1.2	Horčík a jeho zliatiny	115
3.2.1.3	Titán a jeho zliatiny	116
3.2.2	Zliatiny ťažkých neželezných kovov	118
3.2.2.1	Meď a jej zliatiny	118
3.2.2.2	Nikel a jeho zliatiny	127
3.2.2.3	Kobalt a jeho zliatiny	128
3.2.3	Ľahko tavitelné kovy a ich zliatiny	128
3.2.4	Ťažko tavitelné kovy a ich zliatiny	132
3.2.5	Drahé kovy a ich zliatiny	134
	Literatúra	135
4	SKÚŠANIE MATERIÁLOV	137
4.1	Skúšky tvrdosti materiálov	137
4.1.1	Vtláčacie metódy merania tvrdosti	140
4.1.2	Vrypové metódy merania tvrdosti	160
4.1.3	Odrazové metódy merania tvrdosti	162
4.1.4	Kyvadlové metódy merania tvrdosti	166
4.1.5	Všeobecné poznámky k jednotlivým metódam	167
4.1.6	Vzťah medzi tvrdosťou a pevnosťou kovov	169
	Literatúra	171
4.2	Mechanické skúšky dynamické – skúška rázom	173
4.3	Tvárniteľnosť kovov	181
4.3.1	Charakteristiky a ukazovatele plasticity	184
4.3.2	Technologická tvárniteľnosť	186
4.4	Odpory v tvárnení	197
4.4.1	Pretvárná pevnosť	197
4.4.2	Pretvárný odpor	199
4.4.2.1	Vplyv stupňa deformácie na pretvárný odpor materiálu	200
4.4.2.2	Vplyv vonkajšieho trenia na pretvárný odpor	201
4.4.2.3	Vplyv teploty na pretvárný odpor	202
4.4.2.4	Vplyv rýchlostideformácie na pretvárný odpor	204
4.4.3	Charakteristika pretvárneho odporu a pretvárnej práce	204
5	SÚČASNÉ MATERIÁLY PRE KONVENČNÉ A PROGRESÍVNE TECHNOLOGIE	209
5.1	Tenké obalové plechy	209
5.1.1	Technologický a výrobný proces výroby pocínovaných plechov	209
5.1.2	Výrobné činitele a ich vplyv v procese výroby pocínovaných plechov	230

5.1.3	Mechanické vlastnosti nízkouhlíkových ocelových obalových plechov	230
5.1.4	Rozdelenie ocelových obalových plechov	232
5.1.5	Použitie obalových plechov	235
5.1.6	Súčasný metódy hodnotenia vlastností obalových plechov	240
	Literatúra	247
5.2	Materiály používané pri výrobe súčasných automobilov	249
5.2.1	Vývoj ocelových plechov pre automobilový priemysel	251
5.2.2	Plechý a pásy z nízkouhlíkových ocelí na ťahanie za studena	253
5.2.3	Fyzikálne – metalurgické vlastnosti ocelí používaných pri výrobe automobilu.....	260
5.2.4	Ocele bez voľných intersticiálnych prvkov (IF ocele)	261
5.2.5	Ocele Bake hardening (BH ocele)	262
5.2.6	Mikrolegované ocele (HSLA ocele)	263
5.2.7	Viacfázové ocele (CP, TRIP ocele)	264
5.2.8	Dvojfázové ocele (DP ocele)	264
5.2.9	Maraging ocele	265
5.2.10	Plechý valcované za tepla	266
5.2.11	Plechý valcované za studena	267
5.2.12	Pozinkované plechý v automobilovom priemysle	271
	Literatúra	277
5.3	Plechý z nehrdzavejúcich ocelí a Švédske ocele	278
5.3.1	Nehrdzavejúce ocele	279
5.3.1.1	Vlastnosti antikoročných materiálov	280
5.3.1.2	Povrchové prevedenie plechov a ich rôzne označovanie	287
5.3.2	Švédske ocele.....	290
5.3.2.1	Výroba ocele z rudy.....	290
5.3.2.2	Výroba ocele zo šrotu	296
5.3.2.3	Panvová metalurgia	298
5.3.2.4	Ocelové plechý.....	300
5.3.2.5	Sortiment Švédskych ocelí.	304
5.3.2.6	Životné prostredie a recyklácia.....	306
	Literatúra	310